

**Ustawa o zryczałtowanym
podatku dochodowym
od niektórych przychodów
osiąganych przez osoby
fizyczne. Komentarz
praktyczny**

Wstęp

Ustawa z 20.11.1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 776; dalej: „RyczałtU”) reguluje opodatkowanie podatkiem dochodowym niektórych przychodów (dochodów) osiąganych m.in. przez osoby fizyczne prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, osoby uzyskujące przychody z najmu/dzierżawy oraz osoby duchowne.

Na podstawie przepisów RyczałtU podatnicy mogą być zobowiązani do zapłaty podatku dochodowego w formie (i) ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, (ii) karty podatkowej oraz (iii) ryczałtu od przychodów osób duchownych. Najczęściej stosowaną spośród wskazanych form opodatkowania jest ryczałt od przychodów ewidencjonowanych – który swoją „popularność” zawdzięcza zdecydowanie najgłośniejszej reformie w sferze opodatkowania podatkiem dochodowym oraz oskładkowania składką zdrowotną, jaką była ustawa z 29.10.2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 2105), zwana potocznie „Polskim Ładem” (obecnie częściej „Polskim Ładem 1.0”).

Polski Ład 1.0 można bez wątpienia określić jako miły krok w stronę spopularyzowania ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych – a jednocześnie „zamach” na formę opodatkowania, jaką jest karta podatkowa. Przyczyny wzrostu popularności ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych należy doszukiwać się w fakcie, że Polski Ład 1.0 dał się zapamiętać jako ustawa, która zburzyła dotychczasowy model odliczenia od podatku składki zdrowotnej. Szczególnie dotkliwie odczuwają to, nawet dzisiaj, osoby fizyczne, korzystające z opodatkowania na zasadach ogólnych (tj. według tzw. skali podatkowej). Przy czym dotyczy to nie tylko przedsiębiorców, ale również osób osiągających przychody ze stosunku pracy.

Zmiany w zakresie odliczalności składki zdrowotnej spowodowały, że przedsiębiorcy zaczęli poszukiwać alternatywnej formy opodatkowania, która zapewniałaby możliwość zapłaty składki w niższej wysokości. Rozwiązanie stanowił ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, który przewidywał możliwość uiszczenia określonej kwotowo składki zdrowotnej, niezależnie od poziomu uzyskiwanych przychodów. W rezultacie, wybór zryczałtowanej formy opodatkowania wiązał się z faktycznie niższym obciążeniem składką zdrowotną (zwłaszcza dla tych przedsiębiorców, którzy nie ponosili istotnych wydatków stanowiących koszty uzyskania przychodów).

Możliwość zapłaty niskiej składki zdrowotnej została również przyznana podatnikom korzystającym z opodatkowania w formie karty podatkowej. W tym jednak przypadku ustawodawca postanowił, że ta forma opodatkowania będzie nadal dostępna jedynie dla podatników, którzy kontynuowali stosowanie karty po dniu 31.12.2021 r. i nie zrezygnowali z jej stosowania bądź nie utracili do niej prawa po tym dniu.

Taka decyzja ustawodawcy oznaczała – w praktyce – że grono podatników korzystających z opodatkowania w formie karty podatkowej będzie sukcesywnie ulegać zmniejszeniu – rezygnacja bądź utrata prawa do karty podatkowej nie pozwala na ponowne wybranie tej formy opodatkowania. Również ta zmiana przyczyniła się do wzrostu zainteresowania ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych wśród przedsiębiorców, którzy mogli korzystać z karty podatkowej, ale przed wejściem w życie Polskiego Ładu z tego prawa nie skorzystali (pozbawiając się prawa do skorzystania z karty podatkowej w roku 2022 i kolejnych latach). Taka sytuacja miała miejsce m.in. pośród lekarzy, których do skorzystania z ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych dodatkowo zachęcał fakt obniżenia dla ich profesji wysokości stawki ryczałtu do 14%.

Z obserwacji Autorów wynika, że po opodatkowanie w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych zaczęli przede wszystkim sięgać przedsiębiorcy z branży IT – zwłaszcza ci, którzy nie byli w dużym stopniu zaangażowani w sam proces pisania kodu źródłowego (dążąc do stosowania ryczałtu kalkulowanego według stawki 8,5%). Ryczałt stał się również popularną formą opodatkowania wśród podatników, których działalność gospodarcza nie wiąże się z ponoszeniem istotnych kosztów tej działalności (co ma związek z faktem, że podatnicy korzystający z ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych nie pomniejszają osiągniętych przychodów o koszty ich uzyskania).

Obserwując wpływ Polskiego Ładu – jak i następujących po nim nowelizacji – na wybór poszczególnych form opodatkowania podatkiem dochodowym przez podatników, Autorzy uznali za konieczne przygotowanie niniejszego komentarza do RyczałtU. W ramach niniejsza publikacji Autorzy nie tylko w sposób kompleksowy podjęli się omówienia poszczególnych formy opodatkowania przewidzianych w komentowanej ustawie (tj. ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, karta podatkowa i ryczałt od przychodów osób duchownych), ale również starali się przedstawić konieczne odniesienia/porównania do form opodatkowania stosowanych na gruncie ustawy z 26.7.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych. W zamierzeniu Autorów, niniejszy komentarz ma wspierać przedsiębiorców w dokonaniu racjonalnego wyboru w przedmiocie stosowanej, za dany rok podatkowy, formy opodatkowania podatkiem dochodowym.

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl